

něvadž nečelil proti poslednímu nositeli st-lčina pojištění, z něhož by po zániku pojištění vznikl, nýbrž proti jejímu bývalému zaměstnavateli, u něhož st-lka v důsledku později, t. j. od 1. prosince 1927 uzavřeného služebního poměru byla podle § 2 bodu 3 zák. č. 89/1920 Sb. z pojistné povinnosti podle tohoto zák. vyňata.

Spor st-lčin o vydání premiové rezervy nelze pokládati ani za spor o převod premiové rezervy podle § 77 odst. 2 cit. zák., resp. § 117 zák. č. 26/1929 Sb., který rozhoduje min. soc. péče, ježto nejde o spor mezi právními subjekty tam jmenovanými, a není tedy sporem o veřejnoprávní nárok, nýbrž o nárok vyvozovaný ze služebního poměru st-lky k zaměstnavateli, odůvodněný tvrzením, že její bývalý zaměstnavatel (stát) neměl práva, aby premiovou rezervu, vydanou mu nositelem pojištění, si ponechal a takto bezdůvodně se obohatil. Jde tu tedy o spor býv. státní zaměstnankyně proti státu jako jejímu bývalému zaměstnavateli, vzniklý ze služebního poměru.

Zbývá již jen otázka, jaké právní povahy byl tento služební poměr. Jest nesporné, že st-lka byla dnem 1. prosince 1927 ustanovena kancelářskou pomocnicí ve státní finanční správě. Její služební poměr v této vlastnosti v kancelářské pomocné službě jest podle ustanovení 3. odst. § 9 vl. nař. č. 113/1926 Sb. poměrem soukromoprávním. Veřejnoprávním mohl by se státi toliko za předpokladů § 88 téhož vl. nař. O splnění jich nemůže však býti u st-lky řeči již proto, že podle vlastního svého tvrzení vstoupila do služeb státu (státní finanční správy) teprve dne 18. února 1926. Jde-li však o spor ze soukromoprávního služebního poměru, není k jeho řešení povolán podle § 3 lit. a) zák. o ss nss, nýbrž řádný soud.

Bylo proto stížnost odmítnouti pro nepřipustnost, aniž bylo možno zabývatí se jejím věcným obsahem.

Č. 11.811.

O b e c n í v o l b y: Je vážným porušením svobody, čistoty nebo tajnosti volby obecního starosty, domlouvali-li se členové zastupitelstva o osobě kandidátově a ukazovali-li si vyplněné hlasovací lístky?

(Nález ze dne 23. března 1935 č. 13.309/35.)

P r e j u d i k a t u r a: Boh. A 8228/29.

V ě c: Jan Sz. v A. proti zemskému úřadu v Bratislavě o volbu obecního starosty.

V ý r o k: Stížnost se zamítá pro bezdůvodnost.

D ů v o d y: Nař. rozhodnutím zamítl žal. úřad námitky, podané st-lem proti volbě starosty, provedené v obci A. dne 28. dubna 1932, z těchto důvodů: St-l namítá, že při volbě starosty byla ve volební místnosti velmi živá agitace, poněvadž jednotliví členové stran domlouváním se usilovali získati hlasy, a že volba nebyla tajná, nýbrž veřejná, poněvadž jeden člen zastupitelstva před druhým a pod vlivem druhého psal na hlasovací lístek jméno kandidáta. Zem. úřad před rozhodováním

o těchto námitkách provedl šetření podle § 55 řádu volení v obcích a výsledkem jeho zjistil, že tyto námitky jsou bezdůvodné. Protokolárním výsledkem některých členů obecního zastupitelstva bylo zjištěno, že před volbou starosty se jednotliví členové zastupitelstva mezi sebou domlouvali, pro koho mají hlasovat, a že čtyři členové si mezi sebou navzájem dobrovolně ukázali vyplněné hlasovací lístky. Že by však někteří z členů zastupitelstva hlasovali pod nátlakem jiných osob, nebo prováděli agitaci ve volební místnosti, to zjištěno nebylo. Poněvadž není zákonného ustanovení, kterým by domlouvání se členů zastupitelstva při volbě bylo zakázáno a dobrovolné ukázání hlasovacího lístku napsaného členem zastupitelstva bez nátlaku a donucení není taková vada řízení, kterou by byla porušena svoboda volby, musel zem. úřad námitky zamítnouti jako bezdůvodné, a to tím více, poněvadž neobsahují konkrétní případ, kterým by bylo dokázáno, že tajnost, svoboda a čistota volby byla hrubě porušena.

Stížnost, podaná do tohoto rozhodnutí, uplatňuje: při volbě starosty byla hrubě porušena tajnost, svoboda a čistota volby; v předvečer volby dohodly se politické strany o osobách kandidátů, o tom se ještě před provedením volby dověděla celá obec, a zástupci dohlédacího úřadu mohli býti již předem řečeno, kdo bude starostou, náměstkem a pokladníkem; jestliže si tedy členové zastupitelstva napsané hlasovací lístky navzájem ukazovali, byla tím porušena tajnost, svoboda a čistota volby, neboť tím se vlastně kontrolovali, hlasují-li podle dohody a příkazu stran, takže je zřejmo, že hlasovací lístky byly vyplňovány pod nátlakem, a to tím spíše, když se před volbou veřejně počítalo s tím, že starostou bude zvolen Josef Cz. a nikoli Jan K.; vzájemné ukazování si lístků bylo způsobilé porušit tajnost volby; toto porušení tajnosti volby potvrdili i někteří členové obecního zastupitelstva, jiní to ovšem popřeli, poněvadž jim záleželo na tom, aby volba se stala pravoplatnou, a nemohli svědčiti ani proti sobě, ani proti vlastní straně; šetřením mělo býti zjišťováno, z čeho stl a osoby podavší námitky usuzovali, že tajnost volby byla porušena, kdežto výsledek se dál jen v tom smyslu, zda byli přítomni ve volební místnosti, aniž byli tázáni, na základě čeho tvrdili v námitkách, že tajnost volby byla porušena; v takovém případě by výsledek šetření byl jiný, a zem. úřad byl by nucen konstatovati porušení tajnosti, svobody a čistoty volby; je též otázka, zda zástupce okr. úřadu, jenž prováděl volbu, mohl býti přítomen při vyšetřování, poněvadž jeho přítomnost právě jako obvodního notáře mohla míti vliv na výpovědi jednotlivých vyslýchaných členů obecního zastupitelstva; mimo to měla býti výpověď státního úředníka, provádějícího volbu, pokládána za směrodatnější, než výpovědi stranicky zaujatých jiných svědků; že vzájemné ukazování hlasovacích lístků je vadou, kterou se porušuje tajnost, svoboda a čistota volby, vyslovil nss již v nál. Boh. A 8228/29.

O této stížnosti uvážil nss:

Podle § 56 řádu volení v obcích, jehož jest použití analogicky i při rozhodování o námitkách proti volbě obecního starosty (srov. Boh. A 5273/26), zruší úřad, rozhodující o námitkách proti volbě, buď celé volební řízení nebo příslušnou jeho část, zjistí-li takové vady, které mohou

míti vliv na výsledek volby, zejména zjistí-li, že byla vážně porušena svoboda, čistota nebo tajnost volby.

Nemůže ovšem býti pochybnosti o tom, že domlouvání se o osobě kandidátově a vzájemné ukazování si vyplněných hlasovacích lístků při volbě starosty jest porušením tajnosti volby, leč na druhé straně nutno uvážiti, že za vadu, pro niž jest zrušiti volební řízení, neoznačuje zákon každé porušení tajnosti volby, nýbrž jen vážné její porušení. Mohly proto také v konkrétním případě skutečnosti svrchu uvedené býti uznány za důvod pro zrušení volby starostovy jen tenkrát, bylo-li by je označiti za vážné porušení tajnosti volby, t. j. nemohly skutečnosti ty přivoditi zrušení volby starostovy samy o sobě, nýbrž teprve tenkrát, jestliže k nim přistoupily ještě další skutečnosti, které by onomu prostému porušení tajnosti volby dodaly povahu porušení vážného. Tu pak jest uvážiti, že tajnost volby není a nemůže býti účelem sama pro sebe, nýbrž že ustanovení o tajnosti volby mohlo býti dáno jen k tomu cíli, aby jím voliči byla zaručena svoboda volby, z čehož pak jde, že ony další skutečnosti, které prostému porušení tajnosti volby mohou dodati povahu porušení vážného, dlužno hledati v okruhu skutečností, jež mohou působiti na svobodu voličova rozhodnutí.

Podle toho nebude lze mluvíti o vážném porušení tajnosti volby, jestliže voliči sami z vlastní vůle nechtějí se tajiti tím, kterak hlasují, a dají to jakkoli najevo; naproti tomu bude tu vážné porušení tajnosti volby, nebude-li se vzájemné ukazování vyplněných hlasovacích lístků díti z vlastní vůle voličů, nýbrž z příkazu volebních nebo politických stran, tudíž pod morálním nátlakem přicházejícím zvenčí, aby tak výkonem vzájemné kontroly bylo působeno na voliče, by hlasoval nikoli podle vůle vlastní, nýbrž podle vůle volební nebo politické strany, kde tedy porušením tajnosti volby byla ohrožena sama svoboda rozhodování voličova. V podstatě z téhož nazírání vycházel i nál. Boh. A 8228/29, jehož se stížnost dovolává, a jenž sice uznal vzájemné ukazování si vyplněných hlasovacích lístků za porušení tajnosti volby, prohlásil je však za vážné, t. j. způsobilé přivoditi zrušení volby, teprve z důvodu, že se dalo následkem příkazu stran.

Stížnost tvrdí ovšem, že také v dnešním případě dohodly se strany již den před volbou na osobách kandidátů a že se členové zastupitelstva, ukazující si vyplněné hlasovací lístky, vzájemně kontrolovali, hlasují-li podle dohody a příkazu stran, takže jest zřejmo, že hlasovací lístky byly vyplňovány pod nátlakem. Leč s tímto tvrzením přichází st-l teprve právě ve své soudní stížnosti, kdežto v řízení adm. — v námitkách proti volbě starosty — nic takového netvrdil; tam poukazoval st-l pouze na to, že volba nebyla tajná, nýbrž veřejná, poněvadž jeden člen zastupitelstva před druhým pod jeho vlivem psal na hlasovací lístek jméno kandidátovo; nebylo tedy řeči ani o nátlaku, ani o příkazu stran.

Za tohoto stavu mohl žal. úřad vycházeti z předpokladu, že šlo tu o dobrovolné ukazování si hlasovacích lístků, bez nátlaku a donucení, a poněvadž takové jednání jest sice porušením tajnosti volby, nikoli však ještě samo o sobě vážným jejím porušením, jež jediné by podle toho, co svrchu vyloženo, mohlo přivoditi zrušení provedené volby, mohl st-lovy

námítky, jež vážnost porušení tajnosti ničím nedoličovaly, bez dalšího řízení a šetření zamítnouti. Žal. úřad konal však o věci šetření a také na základě tohoto šetření dospěl ke zjištění, že šlo jen o dobrovolné ukazování si hlasovacích lístků, bez nátlaku a donucení, takže tu nebyla porušena svoboda volby — nešlo proto o hrubé porušení tajnosti volby.

Stížnost má ovšem za to, že k onomu zjištění dospěl žal. úřad jen proto, že šetření bylo konáno vadně, poněvadž st-l a osoby s ním námítky podávší nebyli dotazováni na to, z čeho usuzují, že tajnost volby byla porušena. Leč tuto výtku vznáší stížnost neprávem. Byloť povinností osob, jež námítky podaly, aby již v tomto oprávněm prostředku proti volbě přednesly samy úřadu dostatečný skutkový materiál, který by dovolil úřadu utvořit si úsudek, že šlo o vážné porušení tajnosti volby. Úkolem šetření úřadu pak bylo by jen, aby zjišťoval správnost a pravdivost tohoto materiálu, nikoli též, aby skutkový materiál v námitkách nepředložený po stránkách, jichž se námítky nedotýkaly, jakkoli vyhledával a skutkovou podstatu námitek ve prospěch st-lů a ke škodě zúčastněné strany doplňoval. Ostatně již svrchu bylo řečeno, že vzhledem k obsahu námitek, jež nedoličovaly, že vytýkané porušení tajnosti volby bylo vážné ve smyslu dříve uvedeném, mohl žal. úřad zamítnouti námítky bez jakéhokoli šetření. Konal-li však přes to nějaké šetření, nemůže z toho, že toto šetření bylo vadné, býti proti nař. rozhodnutí nic vytěženo, a jsou proto bezdůvodny všechny výtky, jež stížnost vznáší proti způsobu onoho šetření.

V závěru vytýká stížnost, že, nehledíc k st-lovým námitkám, měl žal. úřad zrušiti volbu obecní rady z moci úřední z formálních důvodů, uvedených ve zprávě z 20. června 1932, kterou žal. úřad vracel spisy okr. úřadu. Ani tu nebylo možno stížnosti přisvědčiti, poněvadž podle řádu volení v obcích jest zem. úřad příslušný rozhodovati o volbách obecní rady jen na základě námitek proti volbám podaných, není však oprávněn a tím méně povinen zrušovati volby ty z moci úřední, třeba volby byly po jeho názoru provedeny způsobem, přičím se předpisům řádu volení.

Č. 11.812.

Řízení správní: Doplnování skutkové podstaty stolicí odvolací (§ 80 vl. nař. č. 8/1928 Sb.).

(Nález ze dne 27. března 1935 č. 4418/33.)

Věc: Firma Továrna na celulosu, úč. spol. v T. proti ministerstvu zemědělství o svádění odpadních vod.

Výrok: Stížnost se zamítá pro bezdůvodnost.

Důvody: Výměrem ze 17. prosince 1930 udělil zem. úřad v Bratislavě firmě »Slovenka, továrna na pletený a tkaný tovar, úč. spol.« v T. ve smyslu § 168 zák. čl. XXIII:1885 povolení, aby zřídila čistící stanici pro vodu v podniku použitou podle vodopr. povolení téhož úřadu z 30. června 1930 a aby vypouštěla takto přechištěné vody za určitých podmínek do řeky Turce. Hledě k námitkám nynější st-lky, jejíž podnik je po-